

مراسم بزرگداشت

زنده یاد تیمسار سپهد علی محمد خادمی

بنیانگذار، رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل دوران شکوفائی هواپیمائی ملی ایران "هما"

کارکنان سابق هواپیمائی ملی ایران "هما" در سومین گردهم آئی جهانی خود که در روز ۲۰ فرودین ۱۳۷۹ (۸ آوریل ۲۰۰۰) در لس آنجلس برگزارگردید، طی مراسم با شکوهی از تیمسار سپهد علی محمد خادمی بزرگمرد "هما" و پدر هواپیمائی مدرن در ایران تجلیل کردند و خدمات ارزنده اش را بکشور و ملت ایران ارج نهادند.

عده ای از شخصیت های ایرانی، نمایندگان رسانه های گروهی، دوستان و آشنایان و خانواده تیمسارخادمی و گروه بزرگی از کارکنان سابق "هما" و خانواده های آنها در این مراسم شرکت داشتند. علاقه و احترام بی نظیر "همائیان نسبت به رئیس محبوب خود در تمام طول مراسم مشهود بود. استقبالی که از مراسم بزرگداشت تیمسار خادمی که ۲۲ سال پس از درگذشت وی برگزار میشود بعمل آمد بی سابقه و بی نظیر بود. همچنین حضور عده زیادی از "همائیان و دیگرشرکت کنندگانی که از ایالات و کشورهای های دور بمنظور شرکت در این مراسم آمده بودند، مؤید محبوبیت و خدمات با ارزش این مرد بزرگ بود.

تیمسار خادمی در کمال وطن پرستی یکی از خدمتگزاران حقیقی کشور ما بود که با پایه گذاری و توسعه وسیع سازمان هواپیمائی ملی ایران صنعت هواپیمائی را در کشور دگرگون کرد و افتخارات بزرگی در سطح جهانی برای ایران کسب نمود. در دورانی که نامبرده مدیر عامل هواپیمائی ملی ایران بود، "هما" یکی از ایمن ترین و خوشنام ترین هواپیمائی های جهان شناخته شد.

خلاصه ای از متن سخنرانی ها در مراسم بزرگداشت

این مراسم در ساعت ۳ بعد ازظهر و بعد از دیدار شرکت کنندگان ازنمایشگاه عکس خاطرات "هما" آغاز و تا ساعت ۷ بعد ازظهر ادامه یافت.

ابتدا، **عباس عطروش**، ضمن گفتن خوش آمد از طرف همائیان و ابراز سپاسگزاری از شرکت کنندگان گفت: «**امروز ما "هما"ئیان با برگزاری این بزرگداشت سعی داریم شخصیت انسانی، صفات برجسته و خدمات با ارزش تیمسار خادمی را، که برای ما بیش از دیگران شناخته شده است، مطرح نماییم**» و ادامه داد: «**تیمسار خادمی مرد بزرگی بود، بزرگ فکرمیکرد و بزرگتر عمل مینمود** و تجلیلی که امروز ۲۲ سال بعد از درگذشتش از وی بعمل میآید مؤید این حقیقت است که عزت و احترامی که در زمان حیاتش باو میگذاشتند فقط بدلیل شخصیت معنوی و خدمات ارزنده او بود و نه بخاطر درجه، عنوان و مقام ریاستش».

سخنران مهمان **جناب دکتر فرهنگ مهر**، استاد سابق دانشگاه های ایران، رئیس سابق دانشگاه شیراز و استاد فعلی دانشگاه بوستن بود که برای شرکت و سخنرانی در این مراسم به لس آنجلس آمده بود. دکتر مهر در سخنرانی خود از تیمسار خادمی بعنوان یک شخصیت بسیار استثنائی یاد کرد و گفت نامبرده ویژگی هائی داشت که او را از افراد عادی جدا میکرد. دکتر مهر گفت: «**نکونامی ارزان بدست نمیاید، فداکاری میخواهد و انسان یابد از جان و هستی اش مایه بگذارد باید عاشق باشد واین دقیقاً آن چیزی است که شادروان تیمسار خادمی داشت؛ عشق به ایران، عشق به کار و سازندگی، عشق به باورها و عشق بدوستی. تیمسار خادمی با عشق زنده بود.** دکتر مهر سخنان خود را با این شعر خاتمه داد:

هر زمینی که نشان کف پائی از تو است عاقبت قبله صاحب نظران خواهد شد

سپس **تیمسار سرلشگر علی اصغر رفعت** یکی از پیش کسوتان هواپیمائی، یکی از امیران خوشنام نیروی هوائی ایران و دوست قدیمی تیمسار خادمی با اشاره به دور اندیشی و دانش مدیریت نامبرده، گفت **تیمسار خادمی فکر و برنامه ساخت یک هواپیمائی با استاندارد جهانی را، از سال ۱۹۴۷، در حدود ۱۵ سال پیش از تاسیس "هما" در سرمیپروراند و دنبال میکرد.**

پس از ایشان، **خانم مهری بازرگان** یکی از کارمندان سابق دفتر مدیر عامل "هما" و یکی از بانوان موفق ایرانی در خارج از کشور، طی سخنان خود گفت: «من تمام موفقیت زندگی درمهاجرتم را مدیون راهنمایی ها و درسهائی هائی میدانم که از تیمسار خادمی در زمانی که در دفتر ایشان کار میکردم گرفتم.»

سخنران بعدی **مهندس احمد ناظمی** معاون مدیر عامل سابق "هما" در امور مهندسی و تعمیرات هواپیماها معتقد بود **ازصفات برجسته تیمسار خادمی عشق و علاقه واقعی او به ایران و ایرانی، قدرت بخاطر سپاری بسیار قوی، هوش و ذکاوت و دانش عمیق و از همه بالاتر مراتب انسانی او بود.**

مهندس ناظمی یکی از خاطرات خود را در ارتباط با تیمسار خادمی چنین تعریف می‌کند: «در سال ۱۳۵۵، هواپیمائی ملی ایران بعلت نیاز به افزایش ظرفیت در صدد خرید چند هواپیمای تازه بود. چنانچه مرسوم است از همه شرکت های هواپیماسازی معتبر که در آن زمان بوئینگ، داکلاس و ارباس بودند، خواسته شد که پیشنهادات خود را در زمینه نیازهای "هما" ارائه دهند. پیشنهادها مورد مطالعه و بررسی متخصصین شرکت قرار گرفت و گزارشی هائی بر این اساس تهیه گردید. علاوه برآن تیمسار خادمی از من نیز خواستند طی گزارشی دو هواپیمای ارباس و بوئینگ را با هم مقایسه کرده و مشکلات و مزایای هرکدام را مشخص و نظرم را بدهم که خرید کدام یک از دو هواپیما بنفع "هما" است. در این جا لازم به یادآوری است که تا آن زمان همه هواپیماهای "هما" منحصرأ متشکل ازخانواده بوئینگ با موتور های پرات اند ویتنی بود و این به آن معنی است که تمام سیستم ها، ابزار و کتب فنی مهندسی و تعمیرات و عملیات پرواز شرکت همه بر اساس هواپیماهای بوئینگ تهیه شده بود. گزارش من با در نظر گرفتن این حقیقت تهیه گردید که شرکت سرمایه گزاری هنگفتی در رابطه با هواپیماهای بوئینگ نموده و در نتیجه ورود یک هواپیمای جدید آنهم از یک شرکت سازنده متفاوت به گروه هواپیماهای فعلی "هما" به خیلی دلائل صلاح نیست. بعد از چند روز گزارش بمن برگردانده شد اما برخلاف معمول همیشگی که تیمسار خادمی تمام سطح گزارش ها را با نظرات و دستورات با قلم قرمز مخصوص خود پرمیکرد، این بار هیچ اثری ازنوشته های او روی گزارش من دیده نمیشد. من در اولین فرصت دلیل آنرا جویا شدم و ایشان در جواب بمن گفتند که مملکت میخواهد ارباس بخرد و حالا که من و شما نمیتوانیم در این تصمیم دخالتی داشته باشیم پس بهتر است ارباس را هرچه بهتر و مناسب تر بخریم.

چندی بعد از این ماجرا یک هیئت عالیرتبه بمنظور عقد یک سری قراردادهای مختلف بازرگانی از فرانسه به ایران آمدند و گروه شرکت هواپیماسازی ارباس به سرپرستی مدیر عامل آن آقای لثیه نیز جزاین هیئت بود. تمام متن قرارداد خرید هواپیما ها را که برای "هما" فرستادند با پیشنهاد قبلی تطبیق میکرد بجز اینکه قیمت موتورها را هرکدام ۷۵۰۰۰ دلار بیشتر از پیشنهاد پیشین قید شده بود. چون قرار بر این بود که ما ۶ فروند از هواپیماهای دو موتوره ارباس خریداری نمائیم در نتیجه ۹۰۰ هزار دلار اختلاف قیمت بود. وقتی ما دلیل گران شدن موتور ها را سؤال کردیم، روشن شد که شرکت جنرال الکتریک از چندی پیش قیمت موتور ها را افزایش داده و مراتب را به همه شرکت های هواپیمائی ابلاغ کرده منتها چون "هما" تا آنزمان موتورهای جنرال الکتریک نخریده بودو معامله ای با این شرکت نداشت، طبیعتا این اطلاعیه برای ما فرستاده نشده بود. در اولین جلسه ای که ما با هیئت ارباس داشتیم به آنها اطلاع دادیم که چون ما تمام مطالعات و بررسی و حساب و کتابمان بر اساس قیمت های قبلی بوده، کمی وقت میخواهیم که پروژه رایک بار دیگر بر اساس قیمت جدید بررسی کنیم. این حرف برخلاف انتظار آقای لثیه مدیرعامل ارباس بود و موجب ناراحتی او شد و در جواب گفت شما مطلب را با رؤسای خود مطرح کنید و من هم میروم به تپه های نیاوران، که منظورش کاخ نیاوران بود. بعد از این جلسه من مراتب را باطلاع تیمسار خادمی رساندم و او هم دستور داد در مورد افزایش قیمت ها خیلی محکم در مقابل شرکت ارباس بایستید و تسلیم آنها نشوید. تیمسار خادمی این دستور را در شرایطی میدادکه بخوبی میدانست که چه شخصی دستور خرید ارباس را داده و اصولا موقعیت آقای لثیه در کشورما چیست، اما چون **برای شخص تیمسارخادمی حفظ منافع "هما" مهم تر از هرامردیگری بود**، بهیچ وجه حاضر نبود کوتاه بیاید و تا آخرین لحظه و در همه موارد از مقاومت ما حمایت کرد تا جائیکه شرکت ارباس کوتاه آمد و قیمت هر هواپیما را ۱۵۰۰۰۰ دلار کم کرد».

سخنران بعدی **آقای داریوش ملکی** معاون سابق مدیر عامل "هما" در امور خدمات فرودگاهی بود. ایشان تعریف می‌کند: «روزی تیمسار خادمی با عجله و با یک فرصت دو سه ساعته دستور داده بود که همه رؤسا از سطح سرپرستان به بالا در محل رستوران اداره مرکزی "هما" که نزدیک فرودگاه مهرآباد بود جمع شوند. در ساعت مقرر تیمسار خادمی نیز به همراه دونفر از معاونین خود در محل حاضر شدند. مدیر عامل با کمی مقدمه چینی در تقبیح از گرفتن هدیه و کمیسیون از شرکت هائی که با "هما" کار میکنند، دستور اکید داد که در "هما" هیچ کس در هیچ مقامی حق گرفتن هدیه یا کمیسیون از کسی یا دستگاہی را ندارد و اگر کسی تحت شرایط استثنائی و خاصی مجبور به گرفتن هدیه میشود باید مراتب را گزارش کرده و هدیه یا کمیسیون را به نفع شرکت قبول و در اختیار شرکت قرار دهد. تیمسار خادمی در ادامه حرف های خود گفت: «من متأسفم که امروز مجبورم برخلاف میلم دو نفر از معاونین خودرا در همین رابطه از کارشان برکنار کنم» و بعد رو به دو نفر معاونین خود که در کنار او ایستاده بودند کرد و با ذکر نامشان به آنها گفت آقایان شما از این ساعت ببعد در "هما" هیچ گونه سمتی ندارید. من در آن لحظه پیش خود فکر کردم که تیمسار خادمی عجب آدم بی رحمی است، او میتواند این مطلب را خصوصی به معاونین خود ابلاغ نماید، اما بعدا باین نتیجه رسیدم که این روش و **اعلام علنی تصمیمات حاد از خاصیت مدیران بزرگی مانند تیمسار خادمی است** چون اگر این عمل در خفا انجام میشد دیگران از این ماجرا درس نمیگرفتند». تیمسار خادمی از این نوع درس ها زیاد به همائیان میداد و بهمین دلیل هم که بود که "هما" سازمانی استثنائی و یک سرو گردن از دیگر سازمان کشور بالاتر بود. داریوش ملکی خاطره جالبی را نیز در رابطه با مبارزات تیمسار خادمی در مورد احقاق حقوق هوائی ایران تعریف کرد.

آقای احمد جلی مدیر سابق در آمد و صنایع هواپیمائی نیز در طی سخنانی در زمینه غیرت تیمسار خادمی در دفاع از منافع "هما" و اینکه او چگونه برخی از دستوراتی را که از بالا میامد بنفع "هما" تغییر میداد ماجرای جالبی را تعریف کرد.

فرزندان تیمسار خادمی نیز ضمن سپاسگزاری از همت 'هما'یان در برگزاری مراسم بزرگداشت با شکوه پدرشان سخنانی بیان کردند. **خانم منا خادمی** گفت: «جای بسیار خوشوقتی است که همکاران سابق پدرم در 'هما' عهد دوستی دیرین را از یاد نبرده و چنین اجتماع پر شکوهی را با ارج گذاشتن برخاطره اش برپا نموده اند. **این گردهم آئی گواه راستین پایداری پیوند ها و دوستی ها است** و اینکه حوادث روزگار و فراز نشیب های زندگی کم ترین خللی بر روابط صمیمی آنان وارد نکرده و از روی وفاداری خدمات افرادی مثل پدرم را که سالهای طولانی عمر خود را صرف توسعه و ترقی این مؤسسه ارزشمند کرده اند ارج مینهند. **امیدوارم این هم بستگی و صمیمیت در خانواده عزیز 'هما' پایدار بماند و برکات و ثمرات آن روزی عاید ایران عزیزمان گردد.**»

خانم مینو خمسی (خادمی) با اشاره به دید آینده نگری و علاقه ای که پدرشان به "هما" داشت گفت علامت هالیوود روی تپه های شهر لس آنجلس علامت مشخصه این شهر است و علامت ایران از نیز که بیش سی سال پیش پدرایشان با کمک 'همکاران خویش در بهترین نقطه شهر ژنو نصب کردند، سالها است که موجب سربلندی ایرانیان است.

آقای منیب خادمی طی سخنانی گفت: «همکاران و دوستداران پدر آنچه را که در باره خدمات ایشان در گذشترش 'هما' بود به بهترین وجهی بیان کردید و من و فامیل مدیون لطف و عنایت و بخصوص شهامت یک یک شما هستیم». او در ادامه سخنانش گفت: **«علی محمد خادمی یک مرد، یک پدر، یک سرباز، یک مدیر و از همه بالاتر یک انسان بود.** پدر من علاقه مند بود که ایران در دنیا نه فقط از لحاظ نفت و تاریخ شکوهمند گذشته اش بلکه از نظر پیشرفت صنعت و تکنولوژی نیز در سطح کشور های متمدن و پیشرفته جهان باشد و 'هما' و 'هما'یان موفق شدند که این کار را به بهترین وجهی انجام دهند.»

حسن ختام این جلسه صحبت کوتاه اما بسیار انسانی **خانم بهیه خادمی** همسر بزرگوار تیمسارخادمی بود که نشانه بارزی از بزرگ منشی و انسانیت والای این خانواده است. خانم خادمی برای یک آن پشت میکرفن رفت و خطاب به حاضرین گفت: «من میخواهم از طرف خودم و همسرم از تمام شما عزیزان بخواهم که اگر خادمی یا من نسبت به شما بی مهربی، بی حرمتی و یا جسارتی کره باشیم ما را ببخشید. من از شما پوزش کامل میطلبیم و خواهش میکنم برای خادمی و تمام رفتگان 'هما' یک دقیقه سکوت بفرمائید.»

خلاصه ای از خدمات شادروان تیمسار خادمی

پاره ای از خدمات تیمسار خادمی را در دوران خدمتش میتوان چنین بیان داشت:

۱- اساس 'هما' را بر پایه خدمتگزاری بمردم نهاد و گفت: **«خدمتگزاری از خود من شروع میشود و من، خادمی، خادم ملت ایران هستم.»** او در تمام طول خدمتش رضایت مردم را جدی گرفت و خود و تمام کارکنان "هما" را موظف به پاسخگوئی بمردم میدانست

۲- او بالاترین ارجحیت را به ایمنی هواپیما ها و پرواز و حفظ جان مسافرین میداد و همیشه میگفت: **«نخست حفظ جان کارکنان پرواز و مسافرین»**

۳- نامبرده ۱۲۰۰۰ نفر از بهترین کارکنان ماهر، مدیران و متخصصین ایرانی را که قادر به ساختن و اداره یک هواپیمائی با استاندارد جهانی بودند در یکجا جمع کرد و این گروه موفق شدند بهترین سرویس را در سطح جهانی ارائه دهند.

۴- در مدت زمان کوتاهی بعد از تاسیس هواپیمائی ملی ایران اقدام به خرید و بکار گرفتن هواپیمای های مدرن و پیشرفته جت نمود، شبکه پروازی 'هما' را توسعه داد و **هواپیماهای 'هما' پرچم ایران را به تعداد زیادی از کشورهای جهان با افتخار حمل میکردند.** 'هما' با شبکه جهانی وسیع خود که در غرب تا نیویورک و شرق تا توکیو ادامه داشت بهترین سرویس را به مسافرین ایرانی و خارجی خود ارائه میداد. **این سازمان نه فقط تحمیلی به خزانه دولت نبود، بلکه با حمل میلیونها مسافرین غیر ایرانی و آوردن تعداد زیادی توریست به ایران کمک بزرگی به در آمد ارزی کشور مینمود.**

۵- هواپیمائی ملی ایران با معرفی مقررات معروف ۴۰٪ تخفیف، **مسافرت هوائی را به خارج از ایران که تا آن زمان محدود به گروه خاصی بود برای همه طبقات مردم ایران امکان پذیر نمود.**

۶- 'هما' علاوه بر خدماتش در زمینه حمل و نقل هوائی به اقتصاد، فرهنگ، ورزش و هنر ایران نیز خدمات بزرگی نمود و بهترین معرف فرهنگ و هنر ایران در خارج از کشور بود.